

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enkla och mer förutsägbart (SOU 2021:98)

N2022/00233

1 Sammanfattning

Skatteverket är i och för sig positivt till förslagen men anser att vissa ändringar och förtydliganden behöver göras. Det gäller bland annat förslaget till ny 25 kap. 6 a § socialförsäkringsbalken och ikraftträdandet av ändringar i 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980).

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Förtydligande gällande förslag till ny 25 kap. 6 a § socialförsäkringsbalken

2.1.1 Innebörden av beräkning av inkomst av näringsverksamhet enligt inkomstbeskattningen

Av 25 kap. 6 a § första stycket 1 socialförsäkringsbalken, SFB, framgår att beräkningsunderlaget för den sjukpenninggrundande inkomsten av aktiv näringsverksamhet ska beräknas på den inkomst från verksamheten som framgår av senaste beslutet om slutlig skatt.

Det kan förekomma fall där en företagare har flera inkomster av näringsverksamhet, t.ex. en från enskild näringsverksamhet och en från ett handelsbolag, och där båda räknas som inkomst av aktiv näringsverksamhet. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det förtydligas att det kan vara flera inkomster och om överskotten från de aktiva inkomsterna av näringsverksamheter ska räknas samman, att underskott i en aktiv näringsverksamhet inte får kvittas mot överskott i en annan aktiv näringsverksamhet.

Av betänkandet framgår att inkomst av passiv näringsverksamhet inte kommer att utgöra grund för SGI enligt den föreslagna huvudregelns två moment (s. 138). Det är här otydligt om det är tillräckligt att kravet på inkomst av aktiv näringsverksamhet ska vara uppfyllt vid tidpunkten för beräkning av SGI eller om en tillämpning av den föreslagna 25 kap. 6 a § första stycket 1 och 2 SFB kräver att det är inkomst av aktiv näringsverksamhet enligt beslut om slutlig skatt med avseende på de för respektive beskattningsår fattade besluten. 5 § förslag till förordning om beräkningsunderlag av sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete och uttalandet i betänkandets avsnitt 2.11.3 s. 129 indikerar att det ska avse ett beslut som avser inkomst av aktiv näringsverksamhet. Om så är fallet bör detta

förtydligas, och det bör då också beaktas att det inte behöver vara identitet mellan en historisk verksamhet som ett tidigare fattat beslut om slutlig skatt avsåg och den verksamhet som ansökan avser. Om det krävs någon form av koppling mellan den näringsverksamhet som ansökan om SGI avser och den historiska inkomsten i form av beslut så kan manuell hantering krävas i vissa avseenden.

Vidare behöver begreppet ”som framgår av senaste beslutet om slutlig skatt” förtydligas. Hänvisningen i 3 § nämnda förordning till 56 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL, framstår som att det med beslut om slutlig skatt endast avses den fastställda förvärvsinkomsten (dvs. de sammanräknade inkomsterna i inkomstslaget tjänst och näringsverksamhet), medan här avses underlag för senaste beslut om slutlig skatt. Skatteverket anser därför att hänvisningen behöver specificeras.

Mot denna bakgrund föreslår Skatteverket att 25 kap. 6 a § första stycket SFB ges följande lydelse:

Beräkningsunderlaget för sjukpenninggrundande inkomst av näringsverksamhet ska som huvudregel beräknas på det högsta av

1. *inkomst av aktiv näringsverksamhet enligt underlag från senast fastställda* beslut om slutlig skatt, eller
2. som ett genomsnitt av de tre högsta inkomsterna *av aktiv näringsverksamhet enligt underlag från* beslut om slutlig skatt under fem år räknat från och med det *senast fastställda* beslutet om slutlig skatt.

2.1.2 Begreppet ”senaste beslut om slutlig skatt”

I 25 kap. 6 a § första stycket 1 och 2 och andra stycket SFB används begreppet ”senaste beslut om slutlig skatt”. Fråga uppkommer om innebörden av begreppet ”senaste”. Skatteverket bedömer att med ”senaste” avses närliggande beskattningsår, men även att ett senare omprövningsbeslut t.ex. ska gälla i förhållande till ett tidigare fattat beslut. Detta bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Motsvarande synpunkter gäller 3 och 5 §§ i förslag till förordning om beräkningsunderlag av sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete.

2.2 Ikraftträdande av ändringar i 3 kap. 13 § socialavgiftslagen

Ändringen i 3 kap. 13 § socialavgiftslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023, varigenom sjukförsäkringsavgiften i egenavgifterna höjs.

Skatteverket vill framhålla att resultatet av näringsverksamhet, som egenavgifter ska betalas på, beräknas på grundval av ett helt beskattningsår som i princip utgörs av ett kalenderår. Beskattningsårets resultat består av inkomster minskade med kostnader och skattemässiga dispositioner som exempelvis avsättningar till periodiseringsfond. Ändringar som träder i kraft under löpande beskattningsår leder till tillämpningsproblem för både den enskilde och Skatteverket, och leder till att beräkningar behöver göras av resultatet för två olika tidpunkter, vilket inte inkomstskattelagen medger. Skatteverket anser därför att ändringarna i stället ska tillämpas så att ett helt beskattningsår omfattas.

2.3 Användningen av begreppet ”inkomst av annat förvärvsarbete”

Förslagen i utredningen syftar till att fastställa hur sjukpenninggrundande inkomst ska fastställas för inkomst av näringsverksamhet. I uttrycket ”inkomst av annat förvärvsarbete” i SFB ingår inkomst av näringsverksamhet, men även vissa andra inkomster som beskattas i inkomstslaget tjänst kan ligga till grund för SGI av annat förvärvsarbete.

I betänkandet blandas uttrycken vilket i vissa avseenden gör det oklart vad som avses. Som exempel anges i rubriken till den föreslagna förordningen om beräkningsunderlag av sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete uttrycket ”inkomst av annat förvärvsarbete”, medan det i 2 § anges att bestämmelserna gäller ”inkomst av näringsverksamhet”. Av 3 § nämnda förordning framgår vidare att som inkomst av annat förvärvsarbete ska räknas inkomst av aktiv näringsverksamhet.

I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör tydliggöras att föreslagna ändringar avseende beräkningen av SGI endast avser inkomst av näringsverksamhet och inte övrig inkomst av annat förvärvsarbete.

2.4 Automatiserat förfarande

Av betänkandet följer att förslaget möjliggör ett automatiserat förfarande där uppgifter enligt beslut om slutlig skatt kan hämtas av Försäkringskassan ur Skatteverkets register (se t.ex. s. 18, 142 och 235). I betänkandet har inte redogjorts för hur ett sådant förfarande ska gå till och inte heller för tillämpliga bestämmelser på dataskydds- och sekretessområdet.

I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör därför dessa delar förtydligas. Det gäller bl.a. vilka uppgifter som Försäkringskassan behöver inhämta från Skatteverket, hur dessa ska inhämtas samt, om uppgifterna inte är offentliga, om dessa kan lämnas ut med stöd av befintliga sekretessbrytande regler.

2.5 Synpunkter på författningstext av teknisk natur

I föreslagna förordning om beräkningsunderlag av sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete anges i 3 § andra meningen att med beslut om slutlig skatt avses beslut fattade med stöd av 56 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229). Denna hänvisning ska i stället göras till 56 kap. 3 § SFL, vilket också framgår av s. 130 i betänkandet.

I föreslagna förordning om beräkningsunderlag av sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete anges i 6 § att det åligger den försäkrade att förse Försäkringskassan med underlag avseende tid efter senast fastställda taxering. Skatteverket anser att begreppet ”senast fastställda taxering” här ska ersättas med ”senaste beslut om slutlig skatt”.

2.6 Omdisponera inkomst

I utredningen (s. 133 f.) förs ett resonemang om att systemet öppnar för en möjlighet att maximera sin SGI ett enskilt år genom att återföra fondavsättningar. Enligt utredningen bör detta följas upp och utvärderas efter ett antal år.

Företagare har möjlighet att maximera sin SGI under ett enskilt år genom att återföra flera års fondavsättningar och på detta sätt öka sin inkomst av näringsverksamhet. Detta kan ske i deklARATIONEN eller genom en begäran om omprövning av tidigare års beslut om slutlig skatt. På så sätt kan man i efterhand maximera sin SGI i samband med t.ex. begäran om föräldraledighet. Omvänt finns det inget som hindrar att den aktuella inkomsten, och därmed underlag för egenavgifter, när SGI väl har fastställts, flera år senare sätts ned genom begäran om omprövning av inkomstbeskattningen. Utredningen saknar en konsekvensutredning av detta scenario. Om systemet öppnar upp för en sådan eventuellt önskad planering, och den sätts i system, så kan det samtidigt innebära en belastning för Skatteverket.

Skatteverket anser att det utifrån detta perspektiv kan diskuteras om det skulle finnas motverkande inslag, t.ex. genom att utesluta periodiseringsfond och expansionsfond från inkomstbegreppet, eller att en senare återläggning av fondavsättningar genom senare omprövning av beslut om slutlig skatt, kan innebära en återbäringsskyldighet. Behovet av en utjämning av SGI-underlaget bör enligt Skatteverket fyllas av det andra momentet av huvudregeln (genomsnitt av de tre högsta inkomsterna under fem år) i den föreslagna bestämmelsen i 25 kap. 6 a § SFB och sådana motverkande inslag skulle därmed ta bort en del av möjligheten att omdisponera SGI-underlaget över tid i syfte att få förmåner bestämda utifrån en högre SGI.

2.7 Informationsbehov avseende grundkarens

Förslaget med en dags grundkarens innebär att alla som inte aktivt valt en karens får en dags karens. För att öka företagarens medvetenhet om vald karens och dennes socialförsäkringsrättigheter, kan det övervägas att regelbundet informera om vald karens och de olika val som kan göras.

2.8 Kortare karenstid

Utredningen konstaterar att en kortare karenstid troligtvis kommer att öka nyttjandet av sjukförsäkringen, eftersom kostnaden för företagaren av att ha ett sjukfall minskar (avsnitt 7.12). Utredningen anger att kontrollfunktion mot missbruk av försäkringen är svagare för egenföretagare då det i regel saknas kollegor som kan agera portvakt i försäkringen. Vidare anges att en kortare karenstid än sju dagar, vilket är gränsen för läkarintyg, därför skulle kunna öka risken för missbruk.

Samtidigt framhåller utredningen att egenföretagare kan antas ha en större egen motivation att undvika sjukfall, eftersom frånvaro kan ha negativa effekter för företaget. Utredningen menar att detta talar för att risken för fusk eller felaktig användning av sjukförsäkringen är begränsad.

Skatteverket anser att det finns stor oklarhet i hur förslaget påverkar missbruk av sjukförsäkringen. Skatteverket anser därför, liksom utredningen, att reformen behöver utvärderas.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Emelie Cedergren. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Pia Gustafsson, sektionschefen Peter Ljungqvist, analytikern Daniel Hallberg och rättsliga experten Thomas Karlström.

Katrin Westling Palm